

PROVSPECIFIKATION

Auktorisation som tolk

Kunskapskrav för realiaprov



KAMMARKOLLEGIET



Innehåll

| | |
|--|----|
| Kunskapskrav för realiprov för auktorisation som tolk..... | 3 |
| Bakgrund..... | 3 |
| Syftet med auktorisationsprovet..... | 3 |
| Målgrupp för prov för auktorisation som tolk | 3 |
| Kunskapskrav | 4 |
| Auktorisationsprovets beståndsdelar..... | 4 |
| Realiprovets utformning | 5 |
| Ämnesområdet social och samhällsfrågor | 5 |
| Ämnesområdet vård och omsorg | 7 |
| Ämnesområdet arbetsmarknad och utbildning | 7 |
| Ämnesområdet juridik..... | 9 |
| Ämnesområdet migration..... | 10 |
| Ämnesområdet tolketik och tolkningsteknik..... | 11 |

Kunskapskrav för realiaprov för auktorisation som tolk

Bakgrund

I Sverige förs tusentals tolkade samtal varje dag mellan olika representanter för myndigheter, offentlig förvaltning och personer som inte behärskar svenska eller är hörselskadade. Att få tala sitt modersmål, inte minst i kontakt med myndigheter, är en laglig rätt i Sverige oavsett om man talar svenska, samiska, arabiska eller teckenspråk.

Det är av yttersta vikt att tolkningen är av god kvalitet. Förtroendet för rättsväsendet, vården och för myndigheter i största allmänhet får inte rubbas på grund av en dåligt utförd tolkning. Samhället behöver kompetenta tolkar som verkar för och garanterar att informationen i samtal mellan exempelvis läkare och patient, polis och brottsoffer eller handläggare och asylsökande överförs korrekt, med hög språklig standard och bibehållen stilvalör.

Kammarkollegiets uppdrag är att med hjälp av språkexperter, samhällsvetare, jurister och läkare kontrollera att de tolkar som ansöker om auktorisation har de färdigheter som krävs, att de kan sina ämnen och behärskar sina språk på en hög nivå.

Syftet med auktorisationsprovet

För dem som behöver språklig assistans är det mycket svårt att avgöra om kvaliteten på tolkningen är bra. Syftet med auktorisationsprovet är att få fram tolkar som håller god standard vid kontakttolkning. Vid köp av tolktjänster är det därför viktigt att använda auktoriserade tolkar som har dokumenterade färdigheter i tolkning.

Målgrupp för prov för auktorisation som tolk

Auktorisationsprovet är ett yrkesprov. Målgruppen för auktorisationsprovet är verksamma tolkar som, efter fullgjord tolkutbildning och/eller genom praktisk tolkerfarenhet, har tillägnat sig

den kompetens som behövs för att arbeta som professionell kontakttolk och därigenom uppnått en kunskaps- och färdighetsnivå som krävs för att klara auktorisationsprovet.

Kunskapskrav

En kontakttolk arbetar för samhällets behov. Utöver de tolkningstekniska och språkliga färdigheterna mäter auktorisationsprovet teoretiska kunskaper inom de ämnesområden som den yrkesverksamma tolken möter i sin vardag. Följande ämnesområden ingår i provet:

- Social och samhällsfrågor
- Vård och omsorg
- Arbetsmarknad och utbildning
- Juridik
- Migration
- Tolketik och tolkningsteknik

För att godkännas i auktorisationsprovet ska tolken:

- behärska både svenska och tolkspråket och vara insatt i båda språkens ordförråd, grammatik och uttrycksmöjligheter
- ha god läsförståelse och skrivkunnighet
- vara orienterad om hur det svenska samhället fungerar
- ha erforderliga terminologi- och realiakunskaper inom ovan nämnda ämnesområden
- kunna utföra en tekniskt tillfredsställande tolkning med god informationsöverföring
- känna till god tolksed väl
- ha fysiska och psykiska förutsättningar, exempelvis god hörsel, koncentrationsförmåga och gott minne för att kunna prestera en god tolkning.

Auktorisationsprovets beståndsdelar

Kammarkollegiets auktorisationsprov består av ett skriftligt och ett muntligt prov.

Det skriftliga provet är ett gallringsprov och omfattar följande tre delprov:

- Realia
- Språkfärdighet i svenska
- Ord och terminologi från svenska till tolkspråket

Det skriftliga provet är gemensamt för alla skrivande oavsett tolkspråk. Samtliga delprov utgår ifrån de ämnesområden som ingår i kunskapskraven.

Om det skriftliga provet är godkänt kallas tolken till ett muntligt prov. Realiaprovet och språkfärdighetsprovet i svenska granskas först. Om resultatet inte är godkänt i dessa delar granskas inte terminologiprovet.

I det muntliga provet ingår:

- Tre-fyra rollspel inom ovan nämnda ämnesområden
- Förhör i tolkningsteknik och tolkens yrkesetik.

Det muntliga provet avläggs inför en bedömarkommitté. I bedömarkommittén ingår en provledare från Kammarkollegiet, en eller två språkexperter, en modersmålstalande språkassistent i det aktuella tolkspråket och en svenskspråkig rollspelsassistent. Syftet med bedömningen av rollspelen är att avgöra om tolken uppfyller minimikraven för en auktoriserad tolk. Det muntliga provet är utformat så att det ska säkerställas att alla examinander provas under samma förutsättningar. Tolkarnas prestation utvärderas utifrån Kammarkollegiets gemensamma bedömningskriterier med utgångspunkt i fastställda språkliga och tolkningstekniska faktorer.

Realiaprovet utformning

Realiaprovet består av 60 uppgifter där du ska välja ett av fyra givna svarsalternativ för varje uppgift. Gränsen för godkänt resultat kommer att fastställas innan nästa auktorisationsprov för tolkar.

Ämnesområdet social och samhällsfrågor

Ämnesområdet social och samhällsfrågor berör kunskaper om hur det svenska samhället fungerar i stort. En auktoriserad tolk ska känna till de grundläggande demokratiska institutioner som styr Sverige, ska förstå och kunna förklara begrepp som berör individens och familjens rättigheter, skyldigheter och ställning i samhället. Tolken ska vidare känna till vad som gäller i fråga om skatt. För att kunna genomföra tolkuppdrag inom social- och försäkringsområdet på ett rättssäkert sätt ska en auktoriserad tolk känna till, förstå och kunna förklara det allmänna försäkringssystemet och socialtjänstens uppdrag.

I varje respektive underrubrik ingår följande punkter:

Så styrs Sverige

Demokrati, allmänhetens rätt att delta och påverka
Central, regional och lokal förvaltning
Rösträtt och val
Partier, riksdag och regering
Offentlighetsprincipen, tryck- och yttrandefrihet

Individen och familjen i samhället

Våra fri- och rättigheter
Diskrimineringsskydd
Myndighet och förvaltarskap
Nationella minoriteter
Folkbokföring, pass och nationella identitetshandlingar
Äktenskap, samboförhållanden och äktenskapsskillnad
Födelse, adoption, faderskap och vårdnad
Förmyndare, god man och förvaltare
Dödsfall, begravning, arv och testamente
Boende, trafik och fordon

Skatter

Inkomstdeklaration, inklusive preliminärskatt, A-skatt och F-skatt
Mervärdesskatt

Socialförsäkring

Föräldraförsäkring inklusive föräldrapenning, graviditetspenning och
vårdbidrag med mera
Barnbidrag, flerbarnstillägg, underhållsbidrag och underhållsstöd
Familjerådgivning och samarbetsamtal
Sjukförsäkring inkl. sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning,
rehabiliteringsersättning med mera
Funktionsnedsättning inklusive olika hjälpmedel, stöd och service,
bostadsanpassning med mera

Socialtjänsten

Socialtjänstens uppdrag
Ansvar för barn, äldre och missbrukare
Ekonomiskt bistånd
Budgetrådgivning

Ämnesområdet arbetsmarknad och utbildning

Ämnesområdet arbetsmarknad avser grundläggande kunskaper om det svenska utbildnings- och pensionssystemet samt om den svenska arbetsmarknaden. En auktoriserad tolk ska känna till och kunna förklara begrepp som förekommer inom de olika utbildningsformerna, från förskola till högre utbildning. En auktoriserad tolk ska vidare känna till, förstå och kunna förklara begrepp avseende de vanligaste lagar, regler och avtal som gäller för arbete och anställning i Sverige, känna till vilka som är arbetsmarknadens olika aktörer och i vilka former näringsverksamhet kan bedrivas.

I varje respektive underrubrik ingår följande punkter:

Utbildning

Förskola och annan barnomsorg
Fritidshem och annan skolbarnomsorg
Grundskola och gymnasieskola
Vuxenutbildning och yrkeshögskolan
Universitet och högskola
Folkhögskolor
Kompletterande utbildning

Arbetsmarknad och anställning

Kollektivavtal och medbestämmande
Arbetskonflikter
Arbetsmiljö och arbetsskada
Jämställdhet och diskriminering
Anställningsavtal och anställningsformer
Löner, arbetstid, ledighet
Arbetsmarknadens organisationer
Arbetsförmedling och arbetslöshet
Företagsformer och start av eget företag
Statliga stöd till företag

Ämnesområdet vård och omsorg

Ämnesområdet vård och omsorg omfattar grundläggande kunskaper om hälso- och sjukvårdens organisation, uppdrag och ansvarsområden. En auktoriserad tolk ska känna till, förstå och förklara innebörden av begrepp i fråga om vanliga hälsokontroller samt vanliga undersöknings- och behandlingsmetoder. För att kunna genomföra tolkuppdrag inom sjukvården på ett patient- och rättssäkert sätt ska tolken vara väl orienterad inom grundläggande anatomi och sjukdomslära. En auktoriserad tolk ska därför känna till, förstå och kunna förklara

begrepp och terminologi som förekommer inom dessa områden. I ämnesområdet sjukvård ingår även kunskaper om de vanligaste habiliterings- och rehabiliteringsåtgärderna.

I varje respektive underrubrik ingår följande punkter:

Hälso- och sjukvårdens organisation, uppdrag och ansvarsområden

Ansvarsområden inom kommuner och landsting, läns- och regionsjukvård

Akutvård, öppenvård och sluten vård

Barn- och elevhälsa, ungdomsmottagningar och mödravård

Folkhälsoarbete och patientnämnden

Psykiatrisk vård

Tandvård

Äldreomsorg

Hälsokontroller samt vanliga undersöknings- och behandlingsmetoder

Anamnes, symtom och diagnos

Vanliga undersökningsmetoder

Provtagningar

Vanliga behandlingsmetoder och läkemedel

Hälsokontroller och vaccination

Anatomi och sjukdomslära

Celler och vävnader och dess sjukdomar

Nervsystemet och dess sjukdomar

Sinnesorganen och dess sjukdomar

Andningsapparaten och dess sjukdomar

Cirkulationssystemet och dess sjukdomar

Matspjälkningsorganen och dess sjukdomar

Utsöndringsapparaten och dess sjukdomar

Huden och dess sjukdomar

Allergier

Rörelseapparaten och dess sjukdomar

Endokrina apparaten och dess sjukdomar

Fortplantningsorganen, fosterutveckling och förlossning

Psykisk ohälsa och psykiska sjukdomar

Infektionssjukdomar och smittsamma sjukdomar

Habilitering och rehabilitering

Sjukgymnastik, arbetsterapi och hjälpmedel

Hemsjukvård

Hörsel- och syncentraler och logopedi

Ämnesområdet juridik

Ämnesområdet juridik berör grundläggande kunskaper om hur det svenska rättsväsendet fungerar. En auktoriserad tolk ska känna till de begrepp och institutioner som utgör det svenska rättssamhället genom att vara insatt i de rättsregler som gäller för den enskilde och för samhället i stort. För att kunna genomföra tolkuppdrag inom rättsväsendet på ett rättssäkert sätt ska en auktoriserad tolk känna till, förstå och kunna förklara juridikens grundläggande begrepp, domstolarnas, polisens, åklagarämbetets, kriminalvårdens och tullens organisation och arbete och processrättens grunder inklusive de måltyper som ingår och de parter som medverkar i rättegångsförfarandet. Vidare ska en auktoriserad tolk ha grundläggande kunskaper om straffrätt, känna till, förstå och kunna förklara de vanligast förekommande begrepp som avser brott, brottsrubriceringar och de straffåtgärder som kan utmätas.

I varje respektive underrubrik ingår följande punkter:

Juridikens begrepp

Rättsregler, rättsamhälle, rättsväsende och rättspraxis
Rättssubjekt och rättskapacitet
Rättshjälp och rättsskydd
Jäv

Domstolar och myndigheter

Allmänna, förvaltnings- och specialdomstolar
Migrationsdomstolar
JO, JK, KO, KU, DO, BO, Kronofogden, Konkurrensverket, Brå och
Rättsmedicinalverket

Polis, advokat, åklagare, kriminalvård och tull

Uppgifter, befogenheter och samverkan
Belastnings- och misstankeregister
Förundersökning och tvångsmedel

Processrättens grunder

Civilprocess, straffprocess och förvaltningsprocess
Parter, ombud, tolk, domare och nämndemän
Huvudförhandling i tvistemål och i brottmål
Bevismedel, dom, beslut och särskilda rättsmedel

Straffrätt: brott och påföljd

Uppsåt, oaktsamhet och vårdslöshet

Underlåtenhet, nödvärn och nöd

Brotten i brottsbalken och de vanligaste brottsbeskrivningarna

Straffmätning och olika former av påföljd

Ämnesområdet migration

Ämnesområdet migration berör djupgående kunskaper om vad som gäller för migrations- och asylförfaranden. För att kunna genomföra tolkuppdrag med anknytning till migrations- och asylärenden ska en auktoriserad tolk vara väl insatt i frågor som berör invandring och integration. En auktoriserad tolk ska därför ha djupgående kunskaper om asylprocessen, ska känna till, förstå och kunna förklara grundläggande begrepp som förekommer vid handläggning av tillstånds- och medborgarskapsärenden. I ämnesområdet ingår även regler och lagar gällande mottagande av asylsökande (LMA) och kunskaper om de etableringsinsatser som är riktade mot denna målgrupp.

I varje respektive underrubrik ingår följande punkter:

Asylprocessen

Flyktingkonventionen

Asylskäl, flyktingar och övriga skyddsbehövande

Ensamkommande barn

Från asylansökan till beslut

Främlingspass och resedokument

Avslag, avvisning, utvisning och förvar

Återvändande

Tillstånds- och medborgarskapsärenden

Permanent uppehållstillstånd, tidsbegränsat uppehållstillstånd och arbetstillstånd

Anhöriginvandring och försörjningskrav

Förvärva medborgarskap

Schengensamarbete

Mottagande och service

Flyktingmottagningar, dagersättning och rätt till vård

LMA-kort, boende, arbete och övrigt ekonomiskt stöd

Tolkservice och SFI

Etableringslotsar

Ämnesområdet tolketik och tolkningsteknik

En auktoriserad tolk ska i sin yrkesverksamhet följa bestämmelserna i Kammarkollegiets tolkföreskrifter och God tolksed. Ämnesområdet tolketik och tolkningsteknik omfattar djupgående kunskaper om de lagar, bestämmelser och de tolketiska riktlinjer som reglerar tolkens verksamhet i Sverige. I ämnesområdet ingår även kunskaper om tolkningsteknik. En auktoriserad tolk ska känna till, förstå och tillämpa dessa regler för att kunna bevara allmänhetens förtroende för en auktoriserad tolks opartiskhet, oberoende ställning, tystnadsplikt och yrkesskicklighet.

I varje respektive underrubrik ingår följande punkter:

Lagar och bestämmelser

Samhällets tolkservice och dess organisation

Om rätten till tolk 8 § förvaltningslagen (1986:223)

Om tolkens uppdrag 5 kap 6-8 §§ rättegångsbalken, 50-52 §§ i förvaltningsprocesslagen (1971:291)

Tystnadsplikt enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och

Lagen om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare (1975:689)

Vittnesplikt

Jäv

Tolketiska regler

Kammarkollegiets tolkföreskrifter och God tolksed

Tolkens uppgift

Neutralitet

Opartiskhet

Tolkningsteknik

Språk och kommunikation, tolkningsprocessen

Tolkningsmetoder (konsekutivtolkning, viskningstolkning, simultantolkning m.m.)

Tolkens olika hjälpmedel

Tekniker för att säkra hög informationsöverföring

Färdigheter och egenskaper som krävs av en tolk